

Sygn. akt I CSK 937/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa Gminy Miasta G.
przeciwko T. [...] S.A. w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. akt VI ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...], na skutek apelacji pozwanej „T.” S.A. w W., zmienił częściowo wyrok z dnia 10 stycznia 2020 r. Sądu Okręgowego w W., w sprawie z powództwa Gminy Miasta G. o ochronę dóbr osobistych.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, w której zaskarżyła ten wyrok w całości i domagała się, na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c., uchylenia zaskarżonego wyroku i orzeczenia co do istoty sprawy, ewentualnie, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o oddalenie skargi i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, względnie o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanej nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej.

W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a także potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003r., II CK 324/03, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007r., III CSK 180/07, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2007r., I CSK 326/07, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2005r., II PK 98/05, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 627/18, niepubl.). Tymczasem szczegółowa analiza skargi prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane.

W skardze kasacyjnej pozwanej jako istotne zagadnienia prawne powołano pytania: „(1) czy media mogą w dowolny, swobodny sposób stosować przedstawiać poglądy na temat ważnych społecznie informacji, a jeżeli nie, to czy jest to swoista cenzura nieopisana w przepisach prawa a stosowana jedynie poprzez sądy, czy jest to działanie legalne w świetle Konstytucji i Konwencji odnośnie swobody wypowiedzi?; (2) czy takie działanie Sądu stanowi w istocie zastosowania cenzury prewencyjnej oraz bezprawnej ingerencji w wolność redakcji w zakresie kształtowania treści i formy publikacji?; (3) czy dopuszczalne jest zasądzenie bardzo wysokiego świadczenia pieniężnego – zadośćuczynienia pomimo wykazania przez pozwanego prawdziwości głównej tezy spornej publikacji; wskazanie przez pozwanego powszechnych zachowań imigrantów, sprzecznych z zasadami współżycia społecznego zachowań i częstego braku poszanowania litery

prawa przez imigrantów; (4) czy można w ogóle zasądzać zadośćuczynienie na rzecz takich podmiotów jak gmina? Czy podmiot prawny, osoba prawna doznaje krzywdy w myśl art. 448 k.c.?”.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. zauważyć należy, iż skarżący nie wykazał, aby sformułowane przez niego zagadnienia prawne były istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś jego wyjaśnienie mogło się przyczynić do rozwoju prawa. Zagadnienia te zostały rozstrzygnięte w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładem tych licznych wypowiedzi jest m.in. wyrok z dnia 22 stycznia 2015 r. (I CSK 16/14, niepubl.), w którym Sąd Najwyższy wyjaśnił, że za dobro osobiste osób prawnych - będące odpowiednikiem dobra osobistego osób fizycznych w postaci czci zewnętrznej (dobrego imienia) - uznaje się dobrą sławę, określaną też, tak jak w przypadku osób fizycznych, mianem dobrego imienia. Dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką o niej mają inne osoby ze względu na zakres jej działalności. Uwzględnia się tu nie tylko renomę wynikającą z dotychczasowej działalności osoby prawnej, ale i niejako zakładaną (domniemaną) renomę osoby prawnej od chwili jej powstania. Natomiast w wyroku z dnia 16 listopada 2017 r. (V CSK 81/17, niepubl.) Sąd Najwyższy wskazał, że Przez dobra osobiste osoby prawnej rozumie się wartości niemajątkowe związane z wyodrębnieniem osoby prawnej i jej działaniem w zakresie swych zadań. Niekiedy dodaje się, że chodzi tu o wartości umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie osoby prawnej w zakresie jej zadań. Wobec ustaleń faktycznych Sądu II instancji i będącej ich konsekwencją oceny prawnej, sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne nie mogą być podstawą przyjęcia niniejszej skargi do rozpoznania, w szczególności, że zostały one sformułowane w sposób bardzo kazuistyczny.

Ponadto skarżący nie wyjaśnił, na czym miałyby polegać potrzeba dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, albowiem nie przytoczył orzecznictwa sądów, które miałyby być rozbieżne. Dlatego należy uznać, że przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie występuje w tej sprawie. Jedynie ubocznie trzeba wyjaśnić, że powołanie się na przesłankę

przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2022 r., I CSK 790/22, niepubl.). W przedmiotowej sprawie brak jest takiego wyводу.

W sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art.398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, albowiem w odpowiedzi na skargę kasacyjną powód ograniczył się do złożenia wniosku o oddalenie skargi i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, natomiast wnioskowi o jej odrzucenie nie towarzyszył wniosek o zasądzenie tych kosztów.

a.s.